

RESUMS EN CATALÀ

ABADAL, Ernest; ESTIVILL, Assumpció; FRANGANILLO, Jorge;
GASCÓN, Jesús; RODRÍGUEZ GAIRÍN, Josep Manuel

L'ACCÉS MULTILINGÜE PER MATÈRIES EN ARTICLES DE REVISTA

p. 33

Es presenta una anàlisi dels diversos models d'utilització de tesaurus en serveis web per facilitar l'accés temàtic multilingüe a col·leccions digitals. A continuació, es descriu el cas de l'adaptació del Tesoro de Biblioteconomía y Documentación (elaborat pel Cindoc) per ser utilitzat en un portal d'articles de revista i que permet, alhora, una consulta multilingüe. Finalment, es conclou valorant l'eficàcia dels tesaurus per a la recuperació del contingut de col·leccions digitals de manera multilingüe.

Paraules clau

Temària, accés temàtic multilingüe, tesaurus multilingües, portals temàtics, traducció automàtica de consultes, equivalència lingüística, interoperabilitat semàntica, metadades, web, bases de dades d'articles de revista, Bireme, DeCS, *Labordoc*, MACS, Organización Internacional del Trabajo

BARGALLÓ, Anna; CANTOS, Carme; CASALDÀLIGA, Anna; CENTELLES, Miquel

ESTUDI D'USABILITAT: EL CAS DE LA INTRANET DE LA BIBLIOTECA DE LA UNIVERSITAT POMPEU FABRA

p. 51

Es presenta un estudi d'usabilitat de la intranet de la Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra (UPF) que es va elaborar a final del 2004 per obtenir unes dades de funcionament i d'ús que, un cop analitzades, permetessin millorar la intranet. Aquesta eina, que comparteix tot el personal del servei, integra tota la informació de la Biblioteca, amb la finalitat de millorar la gestió i la comunicació interna. Des de la seva creació, l'any 1996, la intranet s'ha consolidat com l'instrument de treball fonamental del servei, ha crescut en continguts i s'ha reestructurat d'acord amb les noves necessitats i maneres de treballar. A fi de continuar incorporant-hi millores que contribueixin a facilitar les tasques del personal de la biblioteca, cal conèixer la manera com els usuaris interactuen amb la intranet, per això, s'emprèn un estudi d'usabilitat. Per dur a terme aquest estudi es va crear un grup de treball que va elaborar una enquesta de valoració per a tot el personal de la biblioteca i un test d'usabilitat que va respondre una selecció representativa d'usuaris de la intranet. El test incorporava tasques de cerca d'informació i proves de memòria i creació d'opinió.

Paraules clau

avaluació de la usabilitat, usabilitat, necessitats dels usuaris, intranets, Universitat Pompeu Fabra, entrevistes a usuaris, biblioteques universitàries, organització del coneixement a intranets

BASTOS, Flavia Maria; FUJITA, Mariângela Spotti Lopes

**LA CATEGORIZACIÓ D'ÀREES TEMÀTIQUES EN LES BIBLIOTEQUES DIGITALS
DE TESIS I TESINES**

p. 78

Les biblioteques digitals són el resultat d'un sofisticat procés i de l'esforç d'emmagatzematge, conservació, accessibilitat i difusió de la producció científica. Atès l'augment del nombre d'arxius electrònics encara pendents d'organitzar, es proposa la investigació dels principis de l'organització a partir de les estructures temàtiques adequades per a les biblioteques digitals de tesis i tesines. L'objectiu és ajudar a crear aquestes estructures en l'àmbit de la Biblioteconomia i Documentació i, alhora, identificar aspectes teòrics i metodològics aplicables a l'organització de biblioteques digitals de tesis i tesines en institucions d'educació superior. Se sistematitzen dues tendències teòriques de l'organització del coneixement: la macroestructural i la microestructural. En la primera, els aspectes teòrics i metodològics són els més apropiats per a aconseguir els objectius, ja que es recopilen teories que parteixen de l'escala disciplinària i arriben a temes més generals per a explicar les estructures de conceptes. La teoria microestructural afirma que el cos teòric és la unitat mínima de coneixement i permet l'estudi de la relació entre conceptes. Les tendències observades en la teoria macroestructural són el mapa conceptual, el domini temàtic, els camps semàntics i les teories terminològiques. L'avaluació d'aquestes teories posa de manifest la importància del context social i cultural perquè les relacions conceptuals s'utilitzin en l'organització del coneixement dels entorns digitals a través de la interacció, ja sigui per a l'ús individual o per al dels múltiples agents implicats en les biblioteques digitals.

Paraules clau

classificació de tesis doctorals, difusió de la producció científica, biblioteques digitals, Universidade Estadual Paulista, organització del coneixement, mapes conceptuals

BONILLA, Karla Vanessa

**DE LA BIBLIOTECA VIRTUAL ALS CENTRES VIRTUALS D'INFORMACIÓ I CONEIXEMENT:
ESTUDI DEL CAS DE LA BIBLIOTHEEK TECHNISCHE UNIVERSITEIT DELFT**

p. 91

Fa aproximadament vint anys es parlava de la biblioteca virtual com un model ideal de biblioteca. La incorporació progressiva d'aquest model ha demandat una millora constant de les plataformes tecnològiques per a la transferència d'informació i la generació de processos de prestació de serveis. El creixement en la demanda i l'ús d'informació i publicacions digitals ha estat una de les raons fonamentals per la qual el model de biblioteca virtual també ha hagut d'evolucio-

nar i actualment compta amb un fort component de comunicació en línia que permet l'intercanvi i la massificació del coneixement. D'aquesta manera, el model de biblioteca virtual es transforma en un centre virtual d'informació i coneixement. Com a exemple del que s'acaba d'exposar, s'analitza el centre virtual d'informació i coneixement obert des de l'any 2002 a la Bibliotheek Technische Universiteit Delft.

Paraules clau

biblioteques virtuals, biblioteques digitals, usuaris i informació electrònica, Technische Universiteit Delft. Virtuele Kenniscentra, biblioteques universitàries

BORONAT I MONFORT, Llàcia

«NO HE TROBAT RES», O L'USUARI DAVANT LA NECESSITAT D'INFORMACIÓ: PROBABLES CAUSES DE LA NO-RECUPERACIÓ D'INFORMACIÓ

p. 681

Es proposa fer un estudi per esbrinar les causes probables que ocasionen la nul·la recuperació d'informació per part dels usuaris d'una biblioteca universitària. L'estudi es basa en els usuaris que s'han apropat al taulell per demanar ajuda en no haver trobat res del que cercaven en el sistema d'informació. En primer lloc, s'han de mesurar les habilitats dels usuaris a l'hora d'expressar les seves necessitats d'informació, tenint en compte el nombre de frases emprades, el nombre de paraules per frase, el nivell d'especificitat del vocabulari, el temps, la correcció i la complexitat de la cerca; així com el grau de coneixement dels recursos de la biblioteca en relació amb la necessitat d'informació expressada. En segon lloc, s'ha de mesurar la capacitat de cerca de l'usuari, tot identificant els tipus de cerca portada a terme, els problemes trobats, la capacitat de refer la cerca, la consulta d'eines d'ajuda i les errades del sistema. Finalment, es donen les bases per a la possible interpretació dels resultats, on s'haurien d'establir relacions entre ambdues parts de l'estudi, alhora que s'aporten propostes per millorar la recuperació d'informació. Es conclou fent èmfasi en la importància de la consciència de l'usuari sobre la seva necessitat d'informació i s'esmenta la manca d'estandardització en la categorització de molts aspectes de la recuperació de la informació.

Paraules clau

fracàs en el procés de cerca, cerca, competències en l'ús de la informació, recuperació de la informació

BOROS, Petra

L'ÚS DELS INSTRUMENTS PROPIS DE LES COMUNITATS PROFESSIONALS PER A GESTIONAR EQUIPS DE PROJECTES ESTABLERTS EN PROCESSOS DE NEGOCI

p. 105

L'ús dels instruments de les comunitats professionals per a la gestió d'equips de projectes establerts en processos de negoci és raonable i eficaç, tant pel que fa a la innovació com a la consecució de negocis òptims. Aquests equips de projectes poden establir-se entre parts diferents tot i que el director de projectes

sempre és qui distribueix el coneixement (consultors, clients, equip responsable del lliurament, subcontractistes i socis, treballadors, direcció, etc.): cal subratllar-ne la responsabilitat, així com la metodologia de gestió de projectes utilitzada, fent una especial atenció a la gestió del coneixement. El lideratge d'un equip de projectes amb un camp d'acció i terminis ajustats però que alhora crea i manté les demandes d'un entorn motivat, professional, eficaç i innovador, és un gran repte, comporta molts conflictes i a vegades, fins i tot cal enfrontar-se a contradiccions.

La comunicació se centra, en primer lloc, en les característiques de la gestió tradicional d'equips de projectes i, seguidament, es detallen les característiques de les comunitats professionals. Finalment, s'enumeren els elements de combinació d'aquestes dues metodologies, fent especial atenció al paper clau del director de projectes, als aspectes individuals i col·lectius de la gestió d'equips de projectes i als avantatges d'utilitzar-los.

Paraules clau

comunitats professionals, gestió de projectes d'equip, gestió del coneixement en l'empresa

BUFREM, Leilah Santiago; SILVA, Helena de Fátima Nunes;
BREDA, Sônia Maria

REFORMULACIÓ DELS FONAMENTS TEÒRICS DE L'ORGANITZACIÓ DEL CONEIXEMENT: BASES LINGÜÍSTIQUES I CULTURALS I ESTRUCTURES DE REPRESENTACIÓ

p. 121

Estudi sobre les relacions entre la teoria del dialoguisme de Bahtin i els principis de la representació del coneixement, fonamentat en la hipòtesi que les estructures de representació no es poden reduir a les disciplines que, de forma integrada, hi contribueixen. Es parteix de les reflexions de l'obra de Mihail Bahtin *Marxisme i filosofia del llenguatge* per analitzar quatre aspectes apuntats per l'autor i que permeten establir una relació amb els procediments de representació documental. El primer fa referència a la interacció d'interlocutors, fonamental per a la comunicació i principi fundador del llenguatge. El segon tracta sobre la dependència del sentit del text i de la significació de les paraules entre subjectes; és a dir, el sentit i el significat es construeixen en la producció i en la interpretació dels textos dels subjectes. La superioritat de la intersubjetivitat sobre la subjectivitat és el tercer aspecte observat, ja que és en la relació entre els interlocutors quan es construeixen els subjectes productors del text. El quart aspecte, la doble noció de sociabilitat, s'explora mitjançant l'anàlisi de la relació entre subjectes o interlocutors que interactuen entre si i amb la societat.

Paraules clau

Mihail Bahtin, teoria del dialoguisme, interactivitat a la comunicació, negociació de significats, llenguatge, representació del coneixement

CARRIÓ VIVES, Maria del Mar

IDENTIFICACIÓ DE CRITERIS DE RELLEVÀNCIA

p. 698

Es presenta una metodologia per identificar els factors que determinen la rellevància d'una informació, independentment de la situació o del problema que ha causat la necessitat d'informació. S'intenta, així, donar resposta a l'objectiu últim de la recuperació d'informació: proporcionar informació útil a l'usuari. La metodologia parteix de dues teories: d'una banda, la de Schamber, Eisenberg i Nilan, sobre la multidimensionalitat del concepte de rellevància, el qual, segons ells, depèn del judici que fan els usuaris en un moment concret; d'altra banda, la conclusió a la qual van arribar Barry i Schamber, sobre l'existència d'un rang finit de criteris de rellevància.

Es tracta d'un experiment de laboratori en què s'intenten controlar les variables que poden influir en un judici de rellevància. Es pretén oferir els mateixos documents a un mateix grup d'usuaris, perquè emetin el judici de rellevància i resolguin dues necessitats d'informació diferents. Es pretén, d'aquesta manera, identificar quins criteris han determinat la utilitat dels documents examinats. S'intenten controlar cinc variables relacionades amb el judici de rellevància: participants, documents, representació dels documents, necessitats d'informació i condicions experimentals relacionades amb el judici de rellevància. La finalitat és aïllar els criteris que es relacionen exclusivament amb el problema plantejat. Per acabar, s'explica com es poden analitzar les respostes dels participants i es desglossen els indicadors per classificar-les.

Paraules clau

rellevància del contingut, anàlisi del contingut, recuperació de la informació

CASTLE, Elizabeth; McCULLOUGH, Gerry; OLIVER, Gillian

L'ACCÉS DE L'USUARI ALS DIPÒSITS DE CONEIXEMENT: UN ESTUDI DE CAS NEOZELANDÈS SOBRE EL DESENVOLUPAMENT D'UNA TAXONOMIA

p. 128

Els documents electrònics són components essencials de la memòria corporativa de les organitzacions. Les estratègies i les eines utilitzades per a organitzar documents electrònics són clau per a tenir un bon accés al coneixement que contenen. Es presenta un estudi de cas d'una entitat del sector públic de Nova Zelanda, un banc central, i la posada en pràctica d'un nou dipòsit de coneixement. L'estudi descriu per una banda, la implicació de l'usuari en l'organització del coneixement i, per l'altra, el desenvolupament d'una taxonomia per tal de contribuir a la gestió del contingut electrònic en un entorn especialitzat.

Paraules clau

gestió del coneixement en l'administració pública, dipòsits de coneixement, taxonomies, selecció de termes, gestió de documents electrònics, bancs centrals, Reserve Bank of New Zealand

CHAIBI, Ahmed

L'EXEMPLE EN EL DOCUMENT TÈCNIC: QUINA UNITAT CORRESPON A CADA LLEI? p. 136

S'estudia l'exemple entès com una unitat dins del document tècnic. L'objectiu és determinar els elements superficials (lingüístics, tipogràfics, estructurals, lèxics i de puntuació) que permetin la identificació i delimitació de l'exemple com a unitat en un document tècnic per a concebre un mètode adequat i racional que permeti la detecció automàtica dels exemples. El resultat de l'experimentació establerta entre jutges (experts, no experts) va confirmar la pertinència dels elements superficials definida a partir de l'enfocament de l'estudi. Es conclou amb la llei de l'exemple com a unitat dins d'un procés de recerca d'informació en un document tècnic. De fet, la pregunta seria: pot ser l'exemple com a unitat la resposta a una demanda d'informació accessible i objectiva per part del tècnic?

Paraules clau

exemples als documents, documents tècnics, recuperació de la informació

ERCEGOVAC, Zorana

CAP A LA VISUALITZACIÓ DE RECURSOS CENTRADA EN L'USUARI EN LES BIBLIOTEQUES DIGITALS GLOBALES p. 148

Es presenten les conclusions dels experiments realitzats amb els *Requisits funcionals dels registres bibliogràfics (FRBR)* de l'IFLA aplicats al camp de la ciència ficció (*Flatland* d'Edwin A. Abbott) en el WorldCat d'OCLC. L'objectiu és determinar les característiques de les entitats bibliogràfiques estudiades, examinar els tipus de relacions que mantenen aquestes entitats i ordenar les entitats bibliogràfiques segons la jerarquia d'entitats del Grup 1 dels *FRBR*. Els resultats de l'estudi poden aclarir el concepte de capacitat de navegació en el context de les biblioteques digitals globals, tot agrupant unitats en clústers interrelacionats i visualitzant-los segons el model dels *FRBR* perquè a l'usuari li sigui més fàcil trobar les entitats bibliogràfiques desitjades.

Paraules clau

interfícies centrades en l'usuari, relacions bibliogràfiques, entitats bibliogràfiques, catàlegs en línia, biblioteques digitals, *Functional requirements of bibliographic records*, usabilitat

FERNÁNDEZ SANDE, Manuel; FRAILE GARCÍA, Esther;
GÓMEZ NAVARRO, Nuria; RUBIO CARRIÓN, Nuria

AVALUACIÓ SOBRE L'ACCESSIBILITAT I LA USABILITAT DELS RECURSOS INFORMATIUS AL WEB PER ALS USUARIS CECS p. 163

La majoria dels recursos informatius al web resulten inaccessibles per als usuaris cecs. Es presenten els resultats d'una investigació que ha avaluat l'accessibilitat

d'una àmplia mostra de recursos d'informació al web agrupats en quinze categories diferents. La metodologia utilitzada combina l'aplicació d'un instrument semiautomatitzat (TAW) que revisa les pautes d'accessibilitat WAI formulades pel W3C amb una prova d'usuaris que van interactuar sobre una selecció de recursos. Els resultats de la investigació assenyalen importants deficiències en el seu accés i usabilitat. La majoria de les categories són en més d'un 80 % totalment inaccessibles per als usuaris cecs ja que presenten errors de nivell de prioritat 1. En general, el nivell d'especialització dels recursos comporta nivells inferiors d'accessibilitat i usabilitat. Les barreres d'accés a la informació tenen un impacte directe en la participació de les persones amb discapacitat en la societat del coneixement. Els recursos que resulten més accessibles corresponen en general a pàgines vinculades a institucions públiques enfront dels portals generalistes i cercadors d'ocupació que resulten els més inaccessibles. Els errors de disseny detectats en l'estudi amb major freqüència d'aparició i incidència en el nivell d'accessibilitat són: l'absència de textos alternatius a diversos elements gràfics, inclusió de marcs sense títol, actualització automàtica de les pàgines, unitats absolutes en marcadors i fulls d'estil i presència d'elements *marquee*.

Paraules clau

accessibilitat, ús del web per cecs, WAI, usabilitat

FERNÁNDEZ-MOLINA, J. Carlos; C. GUIMARÃES, J. Augusto;
VIDOTTI, Silvana A.B.G.; FLAMINO, Adriana N.; SOUZA, Alexandre S.;
CAMARGO, Liriane S. A.; SILVA, Marcel S.; MORENO, Patrícia S.;
RAMALHO, Rogério A.S.

ASPECTES ÈTICS DE LES NOVES TECNOLOGIES DE LA INFORMACIÓ I LA COMUNICACIÓ I EL SEU REFLEX EN L'ORGANITZACIÓ I LA REPRESENTACIÓ DEL CONEIXEMENT

p. 177

En la darrera dècada, la bibliografia científica internacional en l'àrea de la Biblioteconomia i Documentació ha apuntat els problemes ètics relacionats amb l'ús de les noves tecnologies. No obstant això, aquests estudis s'han centrat fonamentalment en els problemes relacionats amb la difusió d'informació, oblidant aquelles qüestions relacionades amb el seu tractament com una activitat intermèdia entre la producció i l'ús de la informació. Amb l'objectiu d'intentar omplir aquest buit, aquest treball se centra en els problemes ètics relacionats amb les activitats específiques de l'organització i la representació del coneixement. Per això, es realitza una investigació de naturalesa teòrica i bibliogràfica a partir dels articles publicats en la revista *Ethics & Information Technology*, des de la seva creació el 1999 fins al març del 2004, verificant en els títols, resums i paraules clau dels articles si es fa esment d'algun procés d'organització i representació del coneixement. Es conclou que existeix encara un buit entre la bibliografia sobre ètica en les noves tecnologies de la informació i les activitats d'organització i representació del coneixement, i no queda clar si la responsabilitat ètica del professional de la informació en aquest context excedeix del simple subministrament d'informació.

Paraules clau

ètica i tractament de la informació, ús ètic de la tecnologia

FLORES CALVO, Bárbara; LEGERÉN ÁLVAREZ, Elisa

**EL FENOMEN WEBLOG COM A NOU MITJÀ DE COMUNICACIÓ:
LA SEVA INCIDÈNCIA EN EL CAMP DE LA BIBLIOTECONOMIA I DOCUMENTACIÓ** p. 712

Els diaris interactius personals, weblogs o bitàcoles, constitueixen un tipus de recurs informatiu que s'està convertint en una potent eina com a mitjà de comunicació alternatiu. Aquest fenomen, relativament recent, està adquirint una creixent popularitat entre els usuaris d'Internet. Gràcies a la interactivitat que proporciona, aconseguim de mantenir-nos informats en temps real i a més participem d'aquest procés informatiu. S'estudia la xarxa que formen les bitàcoles afins a l'àrea de Biblioteconomia i Documentació escrites en espanyol. L'estudi dels enllaços existents en cadascuna d'aquestes bitàcoles serà determinant per a dissenyar aquesta xarxa: d'aquesta manera, s'obtindrà un conjunt de bitàcoles relacionades entre si i un nucli format per les bitàcoles més importants de la xarxa. S'observa com aquestes bitàcoles s'interrelacionen entre si per motius d'afinitat, en ocasions per temàtica i en ocasions per qüestions d'amistat o altres causes, i donen lloc a agrupacions de bitàcoles i a formacions de veritables xarxes socials.

Paraules clau

diaris interactius personals, Biblioteconomia i Documentació, xarxes personals, comunicació

FOURIE, Ina; CLAASEN-VELDSMAN, Retha

**DESINTERMEDIACIÓ: L'ÚS D'HABILITATS D'INTERMEDIACIÓ PER A OFERIR
A LES INFERMERES D'ONCOLOGIA L'OPORTUNITAT DE DISPOSAR DELS SEUS PROPIS
SERVEIS D'ACTUALITZACIÓ PERMANENT AL WEB** p. 187

Els professionals de la informació i la documentació poden facilitar la desintermediació a grups d'usuaris específics com són les infermeres d'oncologia. En fer ús de les seves habilitats com a intermediaris, poden capacitar les infermeres d'oncologia perquè estableixin els seus propis serveis d'actualització permanent (SAP) disponibles al web. Aquests serveis inclouen sumaris, butlletins electrònics, avisos de llibres, anuncis de conferències, grups de discussió a la web, pàgines web amb contingut periodístic i serveis d'alerta d'articles o de difusió selectiva d'informació (DSI). S'inclouen un parell d'exemples de cada servei. L'interès potencial dels SAP queda palès quan fullegem la bibliografia sobre infermeria oncològica; es poden utilitzar com a base per a recopilar informació per a satisfer necessitats més específiques de grups concrets (per exemple, mitjançant entrevistes per a analitzar a un grup de persones). Els professionals de la informació i la documentació haurien d'estudiar la desintermediació com una possibilitat emocionant de crear noves oportunitats per a ells mateixos. Haurien d'estar preparats per a anar més enllà dels cursos d'alfabetisme en informació i capacitar a les infermeres d'oncologia perquè utilitzin els SAP per a satisfer les seves necessitats de recerca d'informació retrospectiva i d'informació puntual. La comunicació tracta de la facilitació de la desintermediació des d'un punt de vista teòric. En el moment d'aplicar la seva considerable experiència fent d'intermediaris, els

professionals de la informació i la documentació haurien de tenir en compte, per una banda, la vinculació de les necessitats informatives potencials i les percebudes amb el profit esperat del SAP i, per l'altra, les habilitats en informació i en informàtica, així com les percepcions i el coneixement previ del valor i la infraestructura de la informació en infermeria oncològica. També haurien de parlar en les conclusions dels estudis de cerca d'informació al web (per exemple, l'impacte de l'entorn de treball, la motivació, les experiències d'ansietat, etc.) i les possibles frustracions que puguin tenir les infermeres d'oncologia amb els SAP al web.

Paraules clau

desintermediació, infermers com a usuaris d'informació, competències en l'ús de la informació, comportament de l'usuari, necessitats d'informació, serveis d'alerta, formació d'usuaris, informació sobre malalties, oncologia

GABRIELE MUÑIZ, Giovanna;

LA DIMENSÍO HUMANA DE L'ORGANITZACIÓ DEL CONEIXEMENT EN LES WEBS DE SALUT I MEDICINA A TRAVÉS DE LA DECONSTRUCCIÓ DEL LENGUATGE «MÈDIC» DEL PACIENT p. 201

Es pretén explorar el grau d'adequació existent entre l'organització, l'estructura i la classificació del coneixement de les webs mèdiques i el nivell i la gradació de la necessitat informativa del pacient una vegada iniciat el procés patològic. El marc d'estudi s'ha circumscrit a l'àmbit d'Espanya i els seus resultats es comparen i es completen, en casos específics, amb dades derivades d'estudis relatius als EUA. L'anàlisi s'ha centrat fonamentalment en la contraposició dels elements inherents al procés cognitiu generat en el marc de l'entrevista clínica metge-pacient amb aquells altres corresponents als fòrums de discussió especialitzats de pacients. Atès l'ampli espectre de malalties, s'ha optat per acotar l'estudi a les cinc malalties amb un índex més gran de mortalitat a Espanya (càncer, diabetis, malalties cardiovasculars, malalties mentals i malalties reumàtiques) d'acord amb la taxa de les principals causes de mortalitat disponible en 2002 a l'Institut Nacional de Estadística.

Paraules clau

malalts com a usuaris d'informació, serveis web mèdics, informació sobre malalties, comportament de l'usuari, necessitats d'informació en pacients, entrevista clínica

GARCÍA HERNÁNDEZ, Eva

APLICACIÓ DE LES ONTOLOGIES PER A LA REPRESENTACIÓ DEL CONEIXEMENT p. 224

La perspectiva de la construcció d'ontologies, en un entorn tecnològic, permet abordar la problemàtica de la indexació, la recuperació i la divulgació de la informació dipositada a Internet, i facilita una gestió ràpida, eficaç, pertinent i permanentment actualitzada de les necessitats a cobrir. L'aplicació d'ontologies terminològiques unifica la terminologia de cada concepte i les relacions entre ells, i

les ontologies d'informació unifiquen les estructures d'emmagatzematge, de manera que poden ser reutilitzades per diverses aplicacions informàtiques amb la mateixa font d'informació.

El coneixement documental tradicionalment ha estat organitzat per mitjà de la classificació de Dewey o la classificació decimal universal i els encapçalaments de matèria. Actualment, més orientat a la recuperació, s'utilitzen descriptors d'un llenguatge controlat amb el suport d'un tesauro. Aquestes maneres d'emmagatzematge i recuperació d'informació han jugat un paper fonamental en l'ús generalitzat i estandarditzat de sistemes documentals, i permeten als documentalistes tenir uns models comuns i acceptats en la descripció i emmagatzematge d'informació. Els conceptes es descriuen explícitament per entendre el seu significat, mitjançant acords ontològics. D'aquesta manera, un usuari que desitgi reutilitzar una ontologia desenvolupada per uns altres pot aconseguir la informació de tots els conceptes que suporta, la seva taxonomia i els axiomes.

Paraules clau

ontologies, eines per a la recuperació de la informació, metadades, indexació, web semàntica

GARRIDO PICAZO, Piedad; TRAMULLAS SAZ, Jesús

POTNIA: UNA EINA PER A DIRECTORIS TEMÀTICS

BASADA EN DUBLIN CORE I TOPIC MAPS

p. 238

Es mostra el desenvolupament d'una eina de tractament d'informació anomenada *Potnia*, emmarcada en el projecte d'estudis i anàlisis EA 2003-52 finançat pel Ministerio de Educación, Cultura y Deporte, i basada en la integració de l'estàndard proposat per la DCMÍ (Dublin Core Metadata Initiative) i el paradigma dels *topic maps* registrat en la norma ISO 13250: 2003. La proposta es divideix en sis apartats: una introducció on es descriuen els fonaments i objectius del projecte; un segon apartat on es mostra la hipòtesi gràfica del treball; un tercer apartat que comenta breument la metodologia seguida en el desenvolupament de l'eina; un quart apartat que descriu la integració d'ambdós llenguatges d'etiquetatge posant les bases del seu nexa d'unió: el llenguatge d'etiquetatge RDF (Resource Description Framework); un cinquè apartat que descriu les millores pel que fa a una versió prèvia de l'eina centrant-se en aspectes tals com la visualització i la recuperació de la informació i millores en aspectes de seguretat davant el seu maneig per diferents perfils d'usuari; i una última secció amb unes conclusions en les quals es fa una reflexió sobre la incorporació d'aquests llenguatges d'etiquetatge als sistemes de recuperació d'informació i la seva utilització de forma aïllada o combinada.

Paraules clau

Potnia, directoris temàtics, topic maps, metadades, RDF, XTM, Dublin Core Metadata Initiative, recuperació de la informació, visualització de la informació, web semàntica

GRANADOS, Mariàngels; NICOLAU, Anna

LA RECUPERACIÓ DE LA INFORMACIÓ EN ELS CATÀLEGS EN LÍNIA: L'ÚS DE LA CLASSIFICACIÓ DECIMAL UNIVERSAL I LA SEVA IMPLICACIÓ EN LA INDEXACIÓ p. 249

Es parteix de la manca d'ús de la classificació decimal universal (CDU): s'ha invertit i s'està invertint molt de temps classificant i, ara com ara, no es veuen resultats quant a rendibilitat que això hauria de tenir. Es posen de relleu els avantatges de l'ús de la CDU tant des de la perspectiva del sistema de recuperació de la informació com de la seva implicació en el sistema d'indexació. A partir de dues experiències en centres catalans, es proposa rendibilitzar l'ús de la CDU en la cerca per matèries, s'exposa l'ús de la indexació en cadena mitjançant el sistema establert de matèries i es proposa l'aplicació d'un nou sistema d'indexació en cadena basat en descriptors. Es preveuen també les implicacions d'implementarlo en un entorn web, amb tots els beneficis que aporta la tecnologia de l'hipertext en els catàlegs en línia.

Paraules clau

classificació decimal universal, cerca per matèries, catàlegs en línia, classificació com a eina de recuperació, indexació en cadena, ponderació de descriptors, fracàs en el procés de cerca, recuperació de la informació, hipertext, rellevància del contingut

GREGORY, Vicki L.

L'ORGANITZACIÓ DEL CONEIXEMENT INSTITUCIONAL EN UNA COMUNITAT VIRTUAL D'ESTUDIANTS I DE PERSONAL UNIVERSITARI p. 268

En organitzacions o comunitats de professionals en les quals els membres no gaudeixen d'una proximitat geogràfica, la comunitat virtual pot ser la resposta al que d'una altra manera esdevindria una existència professional «solitària» i, alhora, pot facilitar l'intercanvi d'informació en una organització o entre professionals amb interessos similars. Amb la suficient atenció a les necessitats dels usuaris i a l'organització de la informació, una comunitat virtual pot proporcionar els recursos i la informació necessaris des d'una perspectiva humana i amb una valoració pertinent. L'organització adequada de la informació disponible és la clau perquè la comunitat virtual continuï sent important per als seus membres.

Paraules clau

comunitats virtuals, educació a distància, educació universitària, necessitats d'informació en la universitat, categorització de la informació, University of South Florida

GUIMARÃES, José Augusto; BOCCATO, Vera R. C.; LIMA, Maria de Lourdes; PINHO, Fábio A.; BORBA, Eliane A.; DAMAZO, Alessandra C.; MONÇÃO, Jane L.

**ASPECTES ÈTICS EN L'ORGANITZACIÓ I REPRESENTACIÓ DEL CONEIXEMENT:
UNA ANÀLISI DE LA BIBLIOGRAFIA CIENTÍFICA A LA RECERCA
D'UNA CATEGORITZACIÓ PRELIMINAR DE VALORS**

p. 278

Els importants canvis que en l'actualitat afecten l'àrea de la Biblioteconomia i Documentació (globalització, noves tecnologies, usuaris més exigents, etc.) estan conduint a un qüestionament del paper del professional de la informació, més específicament en allò relacionat amb els aspectes ètics de la seva actuació. D'aquest context sorgeix una dimensió professional de l'ètica sobre un conjunt de valors que un segment social donat, caracteritzat per l'especificitat d'un saber i un fer (professió), estableix com a necessaris i fonamentals per a l'exercici d'aquesta professió. Així, amb l'objectiu de contribuir a la reflexió i a la conseqüent construcció de referències teòriques en l'àrea, s'analitza comparativament la bibliografia internacional sobre ètica en les activitats d'informació (especialment a partir de la dècada de 1990) a la recerca d'aspectes ètics intrínsecs a l'organització i representació del coneixement. A la vista d'aquesta anàlisi, es conclou que els valors ètics de l'àrea es troben presents, però no totalment assumits com a tals, ja que s'oculten rere valors més genèrics, lligats als serveis a l'usuari o al concepte de coneixements tècnics en el tractament d'informació. Això ens duu a recomanar un esforç específic per part de les instàncies responsables de la formació en la nostra professió, en el sentit que les activitats d'organització i representació del coneixement siguin abordades no només a partir d'un paradigma tècnic de desenvolupament d'activitats específiques, sinó a partir de la figura del professional que les desenvolupa, essent conscient del com i el perquè.

Paraules clau

ètica i tractament de la informació, paper del professional de la informació, revisions bibliogràfiques

HAJDU BARÁT, Ágnes

LA RELACIÓ ENTRE LA PERCEPCIÓ HUMANA I L'ORGANITZACIÓ DEL CONEIXEMENT

p. 286

S'investiga la teoria i la pràctica de l'organització del coneixement i la seva relació amb la percepció humana. S'estudia el problema de la construcció del concepte i la seva extensió, així com la determinació de la semàntica en diferents aspectes. El propòsit és trobar criteris per a la tria de la solució que millor incorpori als usuaris en els cicles de disseny dels sistemes d'organització del coneixement.

Un tema a tractar és si cal separar la construcció del concepte de la percepció, és a dir: existeixen diferents sistemes per a la cognició i la percepció, per a la determinació de la semàntica i per a la construcció del concepte? Està generalment acceptat que la cognició proporciona la base de la construcció del concepte. Tot i això, en la següent fase del processament existeix més disparitat. Bàsicament, ¿quina és la relació entre la percepció i els processos cognitius superiors? El mètode perceptual no els separa sinó que els considera com una única unitat, amb la percepció present en la cognició. Tanmateix, el mètode lingüístic considera que la

percepció és un sistema de recepció d'informació. Separats de la percepció, els subsistemes cognitius porten a terme el processament de dades i informació, i condueixen tant a la representació com a l'organització del coneixement. Se suposa, segons aquest model, que els conceptes del més alt nivell sorgeixen de la representació i de l'organització del coneixement.

Paraules clau

anàlisi conceptual, processos cognitius, determinació del contingut, construcció del concepte, percepció humana, percepció visual, organització del coneixement, *topic maps*, Neumann-ház, *WebKat.hu*, imatges

HOLMA, Baiba

EL SISTEMA REFERENCIAL DE LA SEMÀNTICA RELACIONAL EN ELS SISTEMES D'ORGANITZACIÓ DEL CONEIXEMENT

p. 296

Es descriuen la semàntica relacional dels sistemes d'organització del coneixement i la seva dependència d'un sistema referencial: postura epistemològica i concepció del llenguatge i de la semàntica. Es caracteritzen el paper i les funcions de la semàntica relacional en els sistemes de recuperació d'informació, amb la descripció dels tipus de semàntica relacional i la seva interpretació en els diferents àmbits del coneixement. La semàntica relacional s'analitza amb un enfocament lingüístic (llenguatge formal i funcional), en relació amb les teories semàntiques i amb les postures epistemològiques (empirisme, racionalisme, historicisme, pragmatisme).

Paraules clau

relacions semàntiques, sistemes de referència, sistemes d'organització del coneixement, percepció humana, cognició, llenguatge, pragmatisme, racionalisme, historicisme, empirisme, funcions del catàleg

HULL, Barbara; BROADY-PRESTON, Judith

LA CLASSE SOCIAL I EL GÈNERE COM A INDICADORS DE LES HABILITATS EN EL MANEIG DE LA INFORMACIÓ: INFORME D'UNA INVESTIGACIÓ EN CURS

p. 309

Es consideren el concepte i la conveniència d'adquirir habilitats en el maneig de la informació. Es presenta un informe sobre el desenvolupament del projecte conjunt entre la University of Teesside i la University of Wales, Aberystwyth. L'objectiu del projecte és crear i avaluar un conjunt d'instruments que valorin la profunditat i la durabilitat de l'aprenentatge seguint un programa d'habilitats en el maneig de la informació, fent especial incidència en el gènere i en la classe social. El treball conjunt és digne d'atenció, ja que es reuneixen les mostres de Teesside, una universitat amb un compromís especial per a ampliar la participació, i d'Aberystwyth, un dels centres d'educació de professionals de la informació i la documentació capdavanters en el Regne Unit. Els resultats pràctics d'aquesta col·laboració haurien de ser transferibles a d'altres poblacions. Es tracten algunes troballes inicials en l'anàlisi de les dades quantitatives sobre la classe social i el gènere.

Paraules clau

competències en el maneig de la informació, alfabetisme digital, classe social i competències en informació, gènere i competències en informació, Emerald Research Project

JOUDREY, Daniel N.

**FER PUZLES I CONREAR PERLES: UN ESTUDI QUALITATIU
DEL PROCÉS DE DETERMINACIÓ DEL CONTINGUT**

p. 326

L'anàlisi conceptual, primer pas essencial en el procés d'anàlisi del contingut, és un intent per part del catalogador o de l'indexador de determinació de la temàtica o d'allò sobre què tracta (*aboutness*) un document. Malgrat els segles d'experiència organitzant la informació en biblioteques, se sap poc sobre com s'analitzen els documents per a determinar la seva temàtica. Aquesta comunicació, un intent d'entendre millor els processos implicats en la determinació temàtica, es basa en la investigació en curs de l'autor. Examina com estan d'interessats (encara que no formats) els participants quan porten a terme tasques d'anàlisi conceptual si no se suggereix ni s'imposa cap procés. L'estudi va utilitzar l'observació dels participants, i va aplicar mètodes de pensar en veu alta i entrevistes semiestructurades per a examinar els processos de determinació del contingut. Es van examinar les transcripcions de les sessions d'anàlisi i de les entrevistes, com les exposicions dels participants sobre allò que tractava el document, amb l'objectiu d'identificar patrons subjacents. Aquesta comunicació se centra en una de les cinc activitats identificades en aquesta investigació: com es forma la comprensió temàtica d'un document. Es presenten, s'il·lustren i s'expliquen cinc models emprats per a aquest procés.

Paraules clau

anàlisi conceptual, determinació del contingut, processos cognitius, verbalització del procés de cerca, *aboutness*

JULIEN, Heidi; MCKECHNIE, Lynne (E.F.)

**EL QUE HEM APRÈS SOBRE EL PAPER DE L'AFECTE EN EL COMPORTAMENT
EN LA CERCA I EN LA RECUPERACIÓ DE LA INFORMACIÓ**

p. 342

S'analitzen els aspectes afectius en el comportament en la cerca i en la recuperació de la informació, amb l'objectiu d'apuntar implicacions pràctiques per al disseny de sistemes d'informació que siguin útils. L'anàlisi es basa en una revisió sistemàtica de la bibliografia recent, tant dintre com fora de l'àmbit de la Biblioteconomia i Documentació, que presenta algunes troballes relacionades amb els aspectes afectius i emocionals en el comportament humà de cerca d'informació. La conclusió principal és que la investigació sobre la recuperació de la informació i sobre el disseny de sistemes de recuperació d'informació ha de basar-se en el fet que els usuaris dels sistemes són éssers humans complexos, les emocions dels quals influeixen en la recuperació de la informació tant (o potser més) com les seves habilitats cognitives. Aquesta nova aproximació hauria de centrar-se

en les perspectives personals de les necessitats d'informació dels usuaris i en els contextos d'aquestes necessitats; és a dir, en les seves motivacions afectives, a més de la seva cognició. Perquè els sistemes d'informació puguin utilitzar-se amb facilitat i siguin útils per als usuaris, han de considerar-se les seves emocions. Les variables afectives que haurien d'incorporar-se per a entendre com s'acosten els usuaris als sistemes d'informació inclouen la seva càrrega afectiva total, les seves preocupacions, la seva confiança, la seva eficàcia, la necessitat de confiar en les fonts d'informació i la necessitat de simplificació. Els sistemes han de ser divertits, atractius i fàcils d'usar. Els dissenyadors de sistemes també haurien de reconèixer que la informació recuperada és transformada per part dels usuaris en coneixement personal, fluid i intersubjectiu, i que, per tant, els sistemes d'informació han de ser flexibles.

Paraules clau

afecte en la recuperació de la informació, comportament de l'usuari, cognició, disseny d'interfícies, factors emotius

KERÄNEN, Susanna

LA CONSTRUCCIÓ D'UN TESAUROS MULTICULTURAL:

EL TERME *HOMEMAKERS* EN ELS DISCURSOS FINLANDESOS I BRITÀNICS

p. 357

Es resumeix part d'un estudi de doctorat en curs sobre els problemes relacionats amb la construcció d'un tesauro multilingüe de Ciències Socials, en el marc general de la Biblioteconomia i Documentació. Els idiomes i les cultures estudiats són el finès i l'anglès britànic. Es posa l'accent en l'esforç humà i en l'idioma i la pràctica del finès. S'estudien diversos discursos i diferents tipus de material: tesauro, indexació de base de dades, diccionaris, enquestes i científics de l'àmbit de les Ciències Socials. Els principals mètodes d'anàlisi utilitzats són l'anàlisi del discurs i l'anàlisi de coocurrències de paraules (*co-word analysis*). El marc teòric se centra en les teories d'equivalència comunicativa. El cas temàtic estudiat són els «rols familiars» i en la comunicació es presenta l'exemple del terme *homemakers* (persones que es dediquen a les tasques de la llar). Els resultats demostren que es pot utilitzar l'anàlisi de coocurrències de paraules per a estudiar l'equivalència contextual i la importància de tenir per objectiu la previsibilitat a l'hora de cercar informació quan es construeixen tesaurus multilingües. Els tesaurus multilingües també haurien de ser multiculturals i ajustar-se a les pràctiques dels usuaris. En l'àmbit de les Ciències Socials, el nivell connotatiu de les paraules pot generar greus obstacles en la cerca d'informació.

Paraules clau

construcció de tesauro, tesauro multilingües, anàlisi del discurs, equivalència lingüística, traducció, anàlisi de coocurrència, *ARTO*, *CSA*, *COPAC*

LINCOLN, Yvonna S.; COOK, Colleen; KYRILLIDOU, Martha

**LA PERSPECTIVA DE L'USUARI EN EL DISSENY DE BIBLIOTEQUES FÍSQUES I DIGITALS:
UNA NOVA PERCEPCIÓ SOBRE LES SIMILITUDS I LES DIFERÈNCIES ENTRE LES BASES
DE DADES DE NATIONAL SCIENCE DIGITAL LIBRARIES (NSDL) I DE LIBQUAL+™** p. 380

Es van comparar els usuaris que van utilitzar les bases de dades de National Science Digital Libraries (NSDL) i de LibQUAL+™, tant quantitativament com qualitativa, en diferents dimensions. Les conclusions van mostrar diversos resultats interessants. Els usuaris de les biblioteques físiques (les principals institucions de recerca) es van mostrar extremadament sensibles als aspectes físics de les biblioteques, com ara l'espai, la il·luminació i les sales d'estudi i de lectura. Van reaccionar davant els recursos electrònics i digitals només si s'hi sentien incòmodes o si s'hi consideraven inexperts en la navegació, encara que tots els usuaris agraïen la possibilitat de treballar digital i electrònicament en espais que no fossin les seves oficines. Els usuaris de les biblioteques físiques van mostrar molt menys interès en els conceptes de comunitat i de cultura que els científics, professors, desenvolupadors i usuaris de les biblioteques digitals científiques, els quals es van mostrar summament interessats en els conceptes de cultura i comunitat creats pels grups de persones que treballen en les biblioteques digitals. En aquest sentit, els desenvolupadors estaven molt implicats en les metadades, els materials de referència i en assegurar que les biblioteques digitals rebessin el suport adequat; els usuaris de les biblioteques físiques, en canvi, gairebé no van expressar cap interès en aquests temes. Els «símbols» associats amb les biblioteques eren paral·lels, però diferents per als usuaris de les biblioteques digitals i per als de les biblioteques físiques

Paraules clau

ús de les biblioteques digitals, biblioteques universitàries, recursos digitals, ús de bases de dades

MACLENNAN, Alan

MONS DEL CIBERESPai PER A LA RECUPERACIÓ DE LA INFORMACIÓ p. 405

Es presenta una investigació en curs sobre els requisits que ha de complir l'usuari per a utilitzar «mons virtuals» en tres dimensions com a mitjà per a recuperar la informació. Es porta a terme una breu revisió bibliogràfica en els àmbits en els quals s'ha realitzat un disseny d'espais virtuals en tres dimensions i s'arriba a la conclusió que aquest disseny s'ha realitzat sense tenir en compte les preferències de l'usuari. Aquest estudi ha utilitzat una teoria sòlida per a establir les preferències dels usuaris, inicialment entre un grup d'uns cinquanta estudiants de postgrau en gestió de la informació. Es descriuen els resultats inicials de la codificació oberta d'aquestes entrevistes i s'estableixen els passos següents per a l'estudi. S'utilitzarà el llenguatge VRML (Virtual Reality Modelling Language) com eina de disseny universal.

Paraules clau

entorns virtuals, espais tridimensionals, metàfores visuals, ciberespai, disseny d'interfícies, recuperació de la informació, visualització de la informació, usabilitat, Virtual Reality Modelling Language

MARCOS MORA, Mari Carmen; ROVIRA FONTANALS, Cristòfol

**AVALUACIÓ DE LA USABILITAT EN SISTEMES D'INFORMACIÓ WEB MUNICIPALS:
METODOLOGIA D'ANÀLISI I DESENVOLUPAMENT**

p. 415

Es presenten les principals tècniques d'avaluació de la usabilitat de llocs web, i es posa l'èmfasi en aquelles que tenen una rellevància més gran per a l'administració pública i en concret per als ajuntaments. En el cas de l'avaluació experta, s'indiquen quins criteris d'usabilitat poden ser mesurats d'una manera automatitzada. Es fa esment especial a l'accessibilitat.

Paraules clau

usabilitat, llocs web municipals, avaluació experta, avaluació amb usuaris, accessibilitat, avaluació de la usabilitat

MARZAL GARCÍA-QUISMONDO, Miguel Ángel;
COLMENERO RUIZ, María Jesús; CUEVAS CERVERÓ, Aurora

**INSTRUMENTS ÚTILS EN L'ANÀLISI DEL CONTINGUT PER A L'ORGANITZACIÓ
DE DOCUMENTS DIGITALS EDUCATIUS**

p. 433

Les polítiques de la Unió Europea per a la societat de la informació estan impulsant un model educatiu basat en l'adquisició de competències i l'aprenentatge al llarg de la vida. L'eficàcia de l'aprenentatge en aquest model educatiu descansa en una educació digital, en la qual els recursos digitals estructurin, organitzin i representin el seu contingut d'acord amb les seves potencialitats educatives. La Biblioteconomia i Documentació pot contribuir a la seva consecució mitjançant l'actualització dels seus instruments a partir del seu disseny conceptual en l'anàlisi documental del contingut. S'analitzen tesaurus, mapes conceptuals i ontologies, que constitueixen diversos sistemes de representació del coneixement procedents de diferents disciplines, i es realitza una comparativa quant a la seva eficàcia per a l'organització de continguts en educació per a l'espai digital.

Paraules clau

competències en el maneig de la informació, recursos electrònics en l'educació, educació a distància, anàlisi del contingut, mapes conceptuals, ontologies, tesaurus

MAZZOCCHI, Fulvio; PLINI, Paolo

**EL DESENVOLUPAMENT DE L'ENVIRONMENTAL APPLICATION
REFERENCE THESAURUS (EARTH)**

p. 448

Es tracta el desenvolupament d'un tesaurus mediambiental per a obtenir una eina avançada de control semàntic i d'organització del coneixement i poder aplicar-la en la gestió de la informació sobre medi ambient. L'EARTH (*Environmental application reference thesaurus*) s'ha dissenyat d'acord amb un plantejament de re-

presentació significativa que considera el significat lèxic com una *unitas multiplex*; és a dir, com una unitat que suma múltiples trets organitzats segons una jerarquia. El sistema de classificació del tesaurus consisteix en una estructura vertical basada en un conjunt limitat de categories i està organitzat segons un model semàntic arbori. L'estructura arbòria organitza el significat dels termes des d'un punt de vista lògic. L'objectiu de col·locar cada terme en l'estructura és poder orientar els usuaris cap a les característiques «essencials» de la seva semàntica.

L'anàlisi semàntica dels termes no es limita a una visió unívoca i estàtica: cada terme es considera una entitat complexa, en la qual s'han d'investigar diferents nivells de significat. De fet, el model preveu la possibilitat de desenvolupar adaptacions locals de la terminologia, de tal manera que pugui assegurar-se la transparència i la flexibilitat del model i permeti la representació significativa d'acord amb altres perspectives més secundàries. D'altra banda, s'han aplicat unes relacions semàntiques més àmplies. Les relacions del tesaurus tradicional s'organitzen en una sèrie de subrelacions, el contingut semàntic de les quals s'especifica. En concret, es consolidarà l'estructura relacional transversal, basada en les relacions associatives, tot reforçant el paper del tesaurus com a connector semàntic.

Paraules clau

construcció de tesaurus, anàlisi conceptual, categorització, relacions semàntiques, informació mediambiental, *EARTH*

MEDINA GARGALLO, Gemma

PROJECTE D'AVALUACIÓ SOBRE LES CAUSES DE L'ABANDONAMENT DELS PROCESSOS DE CERCA D'INFORMACIÓ

p. 726

Amb el propòsit de fons de la millora dels sistemes de recuperació d'informació, l'estudi proposa una classificació de les causes d'abandonament del procés de cerca en tres categories preestablertes i, d'acord amb aquesta classificació, ofereix un possible mètode de detecció de les causes per a cada classe definida, en el context d'una biblioteca universitària catalana. Per a l'estudi de les causes de l'abandonament del procés de cerca relacionades amb el sistema i amb l'usuari, es proposa dur a terme un estudi experimental; pel que fa a l'estudi de les causes de l'abandonament pròpies del context, se suggereix un exercici d'observació en entorn natural; finalment, en ambdós casos es proposa fer una entrevista als usuaris un cop finalitzat el procés de cerca en el sistema de recuperació d'informació. Es planteja que el fet de saber l'origen de les causes d'abandonament dels processos de cerca pot ajudar-nos a controlar-les i a minimitzar-ne l'efecte; el millor mètode per descobrir aquestes causes —que sovint passen desapercebudes fins i tot pel mateix usuari— és dirigir-se personalment als usuaris i preguntar-los en els motius de manera directa. Com a conclusió, s'indica que és necessari fer un exercici d'empatia i posar-se a la pell de l'usuari.

Paraules clau

fracàs en el procés de cerca, comportament de l'usuari, cerca documental, entrevistes als usuaris

MOREIRO GONZÁLEZ, José Antonio; GARCÍA MARTUL, David;
PRADERA TROBAJO, Miguel Ángel; RODRÍGUEZ BARQUÍN, Beatriz Ainhize

ÚS DE L'EINA HIPERTEXTUAL SFX PER A LA GENERACIÓ DE MAPES DE CONEIXEMENT VISUAL COM A AJUDA A LA USABILITAT EN UN OPAC

p. 462

Es fa una proposta de millora de la interfície d'usuari de l'OPAC de la biblioteca de la Universidad Carlos III de Madrid. A partir de les dades recollides en una enquesta realitzada als usuaris de la biblioteca sobre l'ús que fan de l'OPAC, es constata l'ús escàs que es fa de les distintes eines de recuperació ofertes, especialment de la recent eina hipertextual SFX per a la recuperació simultània d'informació en diverses revistes electròniques subscrietes per la biblioteca. Es proposa l'ús de mapes conceptuals i ontologies per millorar la usabilitat de les distintes eines de recuperació contingudes a l'OPAC. Com a resultat, obtenim que l'aplicació d'aquests instruments no suposaria un consum excessiu de temps i per contra incrementaria l'ús i la interpretació dels recursos d'informació accessibles des del catàleg. La idea última és presentar un esbós del potencial aplicatiu que les línies d'investigació més recents en sistemes de gestió documental tindran per a les biblioteques virtuals.

Paraules clau

usabilitat en els catàlegs en línia, mapes conceptuals, ontologies, recuperació de la informació, SFX, *BrainEKP*, *MetaMap*, *Visual thesaurus*, Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

OVALLE PERANDONES, Mª Antonia; OLMEDA GÓMEZ, Carlos

ELS INSTRUMENTS DE MESURA DE QUALITAT I ACCESSIBILITAT DE LA INFORMACIÓ SANITÀRIA A INTERNET APLICATS ALS CONTINGUTS SOBRE AVALUACIÓ DE TECNOLOGIES SANITÀRIES

p. 478

La proliferació d'informació sanitària a Internet ha fet que diverses institucions engeguin iniciatives que tenen com a objectiu principal l'avaluació de la qualitat i l'accessibilitat dels continguts sanitaris publicats a Internet. Entre totes les existents s'han seleccionat les que més s'esmenten a la bibliografia revisada i són: la iniciativa de la Comissió de les Comunitats Europees, el codi d'ètica i-Health, HONcode, DISCERN, NetScoring, QUICK, HiQuality, HITI, MedCIRCLE, URAC, el Projecte TNO QMIC i el Projecte PPMC. Aquestes iniciatives són útils per conèixer si la informació sanitària publicada i especialitzada en l'avaluació de tecnologies sanitàries és una informació de qualitat. La revisió es realitzarà per mitjà de les pàgines web de les institucions encarregades del desenvolupament d'aquesta activitat i que es denominen agències d'avaluació de tecnologies sanitàries. Aquesta informació sanitària serà de qualitat per a la majoria d'aquestes agències europees membres de la xarxa EuroScan a partir de la iniciativa més apropiada per a aquests continguts, el codi HONcode. De les pàgines de les agències d'avaluació valorades, les espanyoles són les que presenten una qualitat més gran en els seus continguts especialitzats en salut, amb alguns aspectes que caldrà millorar, igual que la majoria dels llocs web revisats.

Paraules clau

qualitat dels continguts sanitaris, avaluació de continguts, informació sobre malalties, Comissió de la Unió Europea, DISCERN, e-Health, Hi Quality, HONcode, IQ Tool, MedCIRCLE, NetScoring, PWMC, QUICK, TNO QMMIC, URAC

PAPY, Fabrice; CHAUVIN, Sophie

USUARIS I BIBLIOTECARIS: DUES COMUNITATS SEPARADES PER LA PRÀCTICA PERÒ UNIDES PER INTERESSOS COMUNS: L'EXPERIÈNCIA AMB EL VISUAL... CATALOG p. 494

L'estudi que el nostre equip d'investigació multidisciplinar va iniciar l'any 2003 en la Bibliothèque de l'Université Paris 8 va estudiar la integració de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) en entorns socials des d'una perspectiva diferent, més enllà dels enfocaments centrats en la tecnofília o en la tecnofòbia. En el context de la interfície web de l'OPAC de la biblioteca, sembla que si les TIC s'utilitzen amb coneixement de causa, en relació amb les posicions socials, poden contribuir a augmentar una sinergia constructiva entre bibliotecaris i usuaris. En aquest sentit, i amb el pretext d'una solució tecnològica, l'experiència amb el *Visual... Catalog* planteja qüestions sobre l'assignació i la transmissió del coneixement dins d'un marc universal i gairebé filosòfic, d'adquisició, difusió i transmissió del coneixement en la societat de la informació.

Paraules clau

Visual... Catalog, catàlegs en línia, ús de la informació, competències en el maneig de la informació, hipertext, societat de la informació, Universitat Paris 8

PARRA LÓPEZ, Eva de la; PARRA BRONCHALO, Ricardo

BIBLIOTEQUES VIRTUALS ESPANYOLES: AVALUACIÓ COMPARADA DE LES INTERFÍCIES DELS SEUS SISTEMES DE RECUPERACIÓ D'INFORMACIÓ p. 744

Aquest treball té com a objectius presentar una delimitació conceptual i terminològica de biblioteca virtual i a partir d'ella seleccionar les biblioteques virtuals espanyoles que s'ajusten a aquesta delimitació per a realitzar una avaluació comparada de les interfícies dels seus sistemes de recuperació d'informació. Les biblioteques analitzades han estat la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, la Biblioteca Virtual Joan Lluís Vives, la Biblioteca Virtual Galega, la Biblioteca Virtual de Andalusia i la Biblioteca Valenciana Digital. S'ha utilitzat una proposta de model avaluatiu ja existent dissenyat per a OPAC de biblioteques universitàries, adaptat a les característiques i naturalesa del tipus de biblioteques analitzades. Els criteris d'avaluació s'han agrupat en dos blocs: les prestacions de cerca i les característiques de la interfície. En el primer s'han analitzat la pàgina d'entrada, les prestacions concretes de cerca, la pàgina de resultats i la gestió dels continguts. En el segon s'han estudiat la visibilitat, el disseny, l'ergonomia i la facilitat de maneig. Les dades obtingudes permeten conèixer com responen aquestes biblioteques a les noves demandes informatives dels usuaris i la seva capacitat per a oferir noves solucions als problemes d'accés a la informació. A més, aquests resultats serveixen com a eina per a la presa de decisions en la millora dels seus sistemes de recuperació d'informació.

Paraules clau

biblioteques virtuals, usabilitat dels catàlegs en línia, avaluació de les interfícies, avaluació de la usabilitat, Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes, Biblioteca Virtual Joan Lluís Vives, Biblioteca Virtual Galega, Biblioteca Virtual de Andalusia, Biblioteca Valenciana Digital

PIPONNIER, Anne

**GESTIÓ DE CONTINGUTS I USABILITAT DELS LLOCS WEB EUROPEUS DE RECERCA:
QUINA ÉS LA SEVA CONTRIBUCIÓ A L'EUROPA DEL CONEIXEMENT?**

p. 507

S'estudien els nous dispositius de mediació desenvolupats pels projectes de recerca europeus per a difondre els resultats de la seva activitat d'investigació. La comunicació presenta els resultats d'un estudi qualitatiu. Descriu el procés de publicació establert per les xarxes d'investigació de disseny i desenvolupament de llocs web. Després d'haver definit les característiques informatives i de publicació d'aquests llocs, i donar-ne una breu tipologia, l'autora analitza la gestió de continguts dels dispositius que, en la majoria dels casos, opten per la solució de portal en el seu desenvolupament. També s'observa com l'objectiu d'aquesta solució és satisfer els requisits de tenir llocs web amb valor afegit. Proporciona una anàlisi basada en l'estudi de dos projectes d'investigació europeus sobre l'experiència en la usabilitat dels dispositius de comunicació. Aquest estudi proposa una cartografia de la usabilitat gestionada en el procés de publicació. Es basa en tres factors d'impacte: els indicadors d'ús, els indicadors cognitius i els indicadors metacognitius. Considerant aquestes observacions, es debat l'impacte i la rellevància del concepte per a augmentar l'estudi experimental dels dispositius de mediació científica en les comunitats professionals i d'investigació.

Paraules clau

indicadors d'usabilitat, informació sobre recerca, portals temàtics, difusió de la producció científica, projectes de recerca, Unió Europea, llocs web de recerca

RODRÍGUEZ GAIRÍN, Josep Manuel; SOMOZA FERNÁNDEZ, Marta

**ELS AGENTS DE SOFTWARE DES DE LA PERSPECTIVA BIBLIOTECÀRIA:
DELEGACIÓ DE TASQUES EN EL PRÉSTEC INTERBIBLIOTECARI**

p. 521

Es tracta l'aplicació dels agents de programari des de la perspectiva bibliotecària. Un primer objectiu és aproximar-nos al concepte d'agent de programari. Es descriu la tipologia dels agents intel·ligents i les diferents funcions que porten a terme, tals com comparar preus, organitzar agendes personals, filtrar notícies o seleccionar la recuperació de la informació a Internet. Amb la finalitat de completar la descripció dels agents de programari, s'indiquen les aportacions i experiències que en aquest sentit s'han publicat en el camp de la Biblioteconomia i Documentació a partir de la bibliografia extreta de les bases de dades *LISA*, *Datatheke* i *Library literature*. Un segon objectiu d'aquest estudi és aplicar els conceptes descrits a la creació de tres agents de programari destinats a delegar tasques en el préstec interbibliotecari. Un primer agent realitza tasques de verificació autònoma dels

comptes de correu electrònic a fi de mantenir la integritat de les agendes del servei. Un segon agent realitza tasques de verificació d'enllaços web, tant de catàlegs com de revistes; i un tercer agent emprà tecnologia basada en el protocol Z39.50 per anticipar resultats de possibles ubicacions dels documents sol·licitats pels usuaris al servei de préstec interbibliotecari.

Paraules clau

agents intel·ligents, préstec interbibliotecari, verificació d'enllaços, verificació d'adreces electròniques, Z39.50

ROMÁ-FERRI, M. Teresa; PALOMAR, Manuel

INTEROPERABILITAT SEMÀNTICA D'ONTOLOGIES BASADA EN TÈCNiques DE PROCESSAMENT DEL LLenguATGE NATURAL

p. 534

Es presenta un estudi i proposta d'interoperabilitat semàntica entre ontologies del domini de la salut basada en tècniques de processament del llenguatge natural. L'objectiu fonamental ha estat el desenvolupament d'un algorisme d'interconnexió semàntica entre els termes de dues ontologies solapades i heterogènies, denominades «font» (*Classificació internacional de malalties, 9a revisió, modificació clínica: CIM-9-MC*) i «diana» (esquema jeràrquic de l'assignatura Infermeria maternoinfantil: IMI). Aquesta proposta permet aparellar semànticament ontologies a partir de la reutilització d'un altre recurs ontològic (WordNet espanyol), sense destruir o modificar la semàntica d'identitat de cadascuna de les ontologies involucrades. El model presentat pot permetre a l'usuari accedir a la informació que necessita en una altra classificació jeràrquica, sense necessitar d'un entrenament referit a la conceptualització de cada sistema, ja que utilitzaria l'ontologia «diana» amb la qual està familiaritzat per a la seva aplicació en la recuperació d'informació.

Paraules clau

interoperabilitat semàntica, processament del llenguatge natural, ontologies, algorismes de negociació de significats, interconnexió semàntica, anàlisi conceptual, informació en ciències de la salut, infermers com a usuaris de la informació

ROSATI, Luca; GNOLI, Claudio; LAI, Maria Elisabetta

CLASSIFICACIÓ FACETADA PER ALS SERVEIS COMUNITARIS MITJANÇANT L'ÚS DE LES CATEGORIES ESTÀNDARDS DEL CLASSIFICATION RESEARCH GROUP

p. 550

Hi ha un ús creixent de la classificació facetada com a eina en els contextos d'organització del coneixement no tradicionals, com ara la gestió del coneixement i l'arquitectura de la informació. Tot i això, aquestes noves aplicacions gairebé mai no es basen en la teoria completa de l'anàlisi de facetes desenvolupada per Ranganathan i el Classification Research Group (CRG). S'exposa la creació d'un esquema facetat per a l'organització de recursos web de serveis comunitaris regionals que inclouen la gestió remota de casos (administració electrònica). Els serveis comunitaris són un àmbit important d'aplicació dels sistemes d'organit-

zació del coneixement i dels models d'usabilitat, ja que els seus usuaris poden procedir de diverses categories socials i tenir diferents nivells d'habilitats informàtiques. L'establiment de les facetes de l'esquema s'ha basat en un conjunt de matèries a partir dels mètodes i categories estàndards recomanats pel CRG. L'esquema italià d'enumeració d'«esdeveniments» (life events) per a l'administració electrònica (e-government) s'ha incorporat sota la categoria «Tipus». Els encapçalaments verbals s'han integrat mitjançant un tesaurus. S'ha creat una notació expressiva, que pot ser gestionada en una base de dades digital. L'esquema s'ha emmagatzemat en un sistema de gestió de continguts de codi obert (Drupal), i s'ha dissenyat una interfície de navegació i cerca en un entorn web. Es tracten aspectes d'usabilitat, com pot ser quina part de l'esquema es mostra en el formulari principal, si s'ha de mostrar i com la totalitat de l'estructura subjacent, la notació, etc. La classificació facetada satisfà els requisits d'usabilitat, ja que no obliga a aprendre un únic arbre jeràrquic ni a navegar-hi; d'altra banda, cal acostumar-se a aquesta estructura de classificació, perquè el model jeràrquic segueix dominant la majoria de les interfícies informàtiques.

Paraules clau

classificació facetada, interfícies de cerca, serveis a la comunitat, usabilitat, web a l'administració pública, Classification Research Group

Wouter SCHALLIER

RECUPERACIÓ PER MATÈRIES EN OPAC: UN ESTUDI DE TRES INTERFÍCIES

p. 558

S'estudien tres interfícies d'OPAC de la Universiteitsbibliotheek de la Katholieke Universiteit Leuven, disponibles en línia entre els anys 2002 i 2005. Les característiques d'aquests OPAC (camps de cerca, etiquetes dels camps, recursos de cerca, recuperació i navegació, cerca bàsica i avançada) s'han examinat sistemàticament, posant l'accent en la cerca per matèries i en la visualització, i més específicament en la *Classificació decimal universal* (CDU) i en els *Medical subject headings* (MeSH). Aquesta comparació és particularment interessant perquè les eines d'indexació i de classificació (CDU, *Library of Congress subject headings*, MeSH) són les mateixes en els tres OPAC. Tot i així, la forma en la qual aquestes eines es visualitzen per a la recuperació de matèries en cada OPAC ha evolucionat de manera particular. Es demostra que la visualització i la recerca per matèria en els catàlegs de biblioteca poden millorar considerablement si s'inverteix en l'ús òptim de les eines existents en l'actualitat. També es destaca la importància d'un disseny d'OPAC orientat a l'usuari final.

Paraules clau

cerca a catàlegs, catàlegs en línia, recuperació de la informació, classificació decimal universal, Katholieke Universiteit Leuven, *Medical subject headings*, interfícies de cerca

SILVA, Fábio Mascarenhas; SANTOS, Raimundo Nonato Macedo dos

UN ESTUDI SOBRE LA CONTRIBUCIÓ DE L'HIPERTEXT AL FLUX D'INFORMACIÓ EN UN MITJÀ ELECTRÒNIC

p. 568

Aquesta comunicació relaciona de manera històrica, conceptual i tècnica l'hipertext amb el flux electrònic d'informació. Es planteja una anàlisi històrica de l'hipertext, considerant la retrospectiva històrica com una part d'un procés evolutiu de registre i difusió del coneixement, una posició contrària a la d'altres autors que defensen el caràcter visionari atribuït a Vannevar Bush. A altres noms importants com Paul Otlet, se'ls atribueixen els primers discursos conceptuals més pròxims al que posteriorment serà l'hipertext. S'aborda també la importància de l'hipertext com un recurs que possibilita una major relació entre usuaris i coneixement, i es presenten algunes de les seves característiques més importants, com la interactivitat. També es planteja succintament una anàlisi bibliomètrica de la producció científica sobre l'hipertext en l'àrea de les Ciències de la Informació i la Documentació, realitzada a partir de publicacions periòdiques brasileres i en bases de dades internacionals compreses entre 1990 i 2002. Els resultats obtinguts es van publicar en revistes especialitzades del camp. Es debat la relació de l'ús dels recursos hipertextuals en els processos de confecció, comunicació i ús de la informació, i es presenta una revisió bibliogràfica que inclou, a més de debats conceptuals, informes sobre l'experiència en l'ús de l'hipertext. Es conclou amb una sistematització del contingut presentat.

Paraules clau

hipertext, web, flux d'informació electrònica, interactivitat

SIMEÃO, Elmira Luzia Melo Soares; MIRANDA, Antonio Lisboa Carvalho de

EL FORMAT DE LA REVISTA CIENTÍFICA EN LÍNIA EN EL MODEL DE COMUNICACIÓ EXTENSIVA

p. 584

La revista científica s'ha vist molt influïda per l'adveniment de la seva accessibilitat digital en línia. Es tracta del mitjà de publicació prioritari de la comunicació científica, una de les categories de documents en les quals el canvi al format electrònic descobreix més i noves possibilitats, diferents a les de les pràctiques tradicionals. La comunicació extensiva, és a dir, el model emblemàtic d'interaccions en xarxa, es presenta tant en noves formes de producció documental com en l'organització del context tècnic en el qual la informació científica s'adapta a les formes flexibles i inestables. Es van observar canvis graduals (en el tipus de publicació, contingut, format i suport) en 400 revistes electròniques en línia, pertanyents totes a les principals editorials internacionals i accessibles en el portal CAPES (<http://www.periodicos.capes.gov.br>). Es van recopilar dades amb una llista de control de 70 variables i els resultats es van inserir en un full de càlcul per a portar a terme una anàlisi estadística inicial. Aquesta investigació ha demostrat que el nou format destaca amb la introducció d'eines i serveis, reforçant la comunicació extensiva amb la interactivitat, la hipertextualitat i la hipermediació, els principals trets distintius del format electrònic. Amb la millora dels recursos tecnològics en línia, s'estableix una nova percepció dels continguts de les

revistes. Els resultats mostren la dependència del format electrònic del format imprès. Combinant totes les variables per a mesurar els nivells d'interactivitat, hipertextualitat i hipermediació, les revistes es van agrupar per distribuïdors i els resultats mostren que no existeix cap relació directa entre els tres trets característics del format electrònic en línia. En altres paraules, els grups més interactius no són necessàriament els més hipertextuals o hipermediàtics. També es va avaluar comparativament el rendiment de les revistes entre els distribuïdors.

Paraules clau

revistes científiques, revistes electròniques, models de comunicació, hipertext, publicació de la informació científica, edició electrònica, portals temàtics, bibliometria, interactivitat, *CAPEs*

URBANO, Cristóbal; SEGUÍ, Rosa; BORREGO, Ángel

CLASSIFICAR EL CONEIXEMENT PER AVALUAR LA GENERACIÓ DE CONEIXEMENT:

CLASSIFICACIONS I AVALUACIÓ DE LA INVESTIGACIÓ EN CIÈNCIES HUMANES I SOCIALS p. 597

S'examina el problema de l'agrupació d'investigadors i de publicacions en conjunts disciplinaris amb vista a la seva utilització en processos d'avaluació de l'activitat investigadora. S'analitzen els sistemes de classificació i les llistes de matèries utilitzats per diversos organismes de gestió de la investigació a Espanya i es conclou que coexisteixen pràctiques molt variades i, en ocasions, contradictòries. Finalment, es proposa la utilització de dos nivells jeràrquics en la base de dades MIAR de revistes d'humanitats i ciències socials. El primer nivell correspon als àmbits definits en el Sistema d'Avaluació de la Recerca en Humanitats i Ciències Socials (SARHCS) de la Generalitat de Catalunya i el segon als camps acadèmics en els quals s'agrupen els títols buidats pels índexs de cites de l'ISI.

Paraules clau

classificació de les activitats de recerca, avaluació de la recerca, disciplines científiques, bases de dades d'articles de revista, Institute for Science Information. MIAR Project, difusió de la producció científica, classificació de les ciències socials, classificació de les humanitats.

VALADEZ OLGUÍN, Rosa Guadalupe; PÁEZ ARANCIBIA, Jessica;
ZAPATA GUERRERO, Margarita

LA GESTIÓ EN L'ÚS DELS RECURSOS DIGITALS D'INFORMACIÓ: ESTUDI DE CAS A LA BIBLIOTECA DE LA FACULTAD DE ESTUDIOS SUPERIORES CUAUTILÁN-UNIVERSIDAD NACIONAL AUTÓNOMA DE MÉXICO

p. 613

Es presenta una metodologia per avaluar el nivell de coneixements i aplicació dels recursos electrònics d'informació en els nuclis estudiantils i acadèmics de la Biblioteca de la Facultad de Estudios Superiores Cuautitlán de la Universidad Nacional Autónoma de México (UNAM). S'apliquen els principis fonamentals de la inferència estadística que permeten mesurar la distribució de la freqüència i els

coeficients de contingència. Addicionalment, es presenten els programes que es van aplicar per a la millora contínua en l'ús i maneig dels recursos digitals de la UNAM.

Els recursos digitals d'informació han constituït un element clau en el desenvolupament de la docència i la investigació a la UNAM. En aquesta institució es desenvolupa el 50 % de la investigació de Mèxic i constitueix sens dubte un baluard com a universitat pública d'aquesta nació. En aquest sentit, la UNAM ha realitzat grans esforços per posar a disposició de la seva comunitat acadèmica les més importants fonts bibliogràfiques en totes les àrees del coneixement. L'enorme esforç que representa mantenir aquestes fonts al dia i en format digital ha d'anar acompanyat d'una feina particular a cada biblioteca del sistema bibliotecari de la UNAM perquè l'ús, la diversitat, la sistematització i l'aplicació d'aquests recursos sigui l'adequat i repercuteixi en el desenvolupament acadèmic de la nostra.

Paraules clau

biblioteques universitàries, Universidad Nacional Autónoma de México, competències en l'ús de la informació, recursos electrònics en l'educació, formació d'usuaris, ús de la informació

Marina VIANELLO OSTI

PROPOSTA DE SISTEMATITZACIÓ DELS CRITERIS PER AVALUAR LA USABILITAT DELS LLOCS WEB

p. 625

S'analitza la problemàtica de la usabilitat dels llocs web i es planteja una sistematització dels seus criteris d'avaluació. El punt de partida és l'assumpció que el web constitueix una tècnica al servei de l'activitat cognitiva i que el seu disseny guarda una relació estreta amb conceptes i metodologies de disciplines diverses, encara que la seva usabilitat depèn de la seva capacitat per respectar els nostres processos físics i mentals. Després d'una primera part dedicada a proporcionar una visió general dels aspectes de la teoria cognitiva que poden afectar la usabilitat dels llocs web (com ara la percepció, l'atenció i la memòria) es revisa la bibliografia dedicada a la usabilitat. S'analitzen els criteris aplicats a la usabilitat del programari i la seva adaptació als llocs web. Finalment s'extrapolen catorze criteris que s'agrupen en funció del mecanisme cognitiu que els afecta.

Paraules clau

usabilitat, avaluació de la usabilitat, percepció visual, psicologia cognitiva

WILLIAMS, Sean D.

L'ÚS DEL COLOR COM A DISPOSITIU DE NAVEGACIÓ EN ESPAIS D'INFORMACIÓ EN LÍNIA

p. 643

En els últims deu anys, la producció de la informació ha augmentat dràsticament per causa de la facilitat de publicació que possibilita la web. En conseqüència, els arquitectes de la informació han de trobar formes d'ajudar als usuaris a trobar les

respostes correctes a les seves preguntes de manera senzilla i, si és possible, a retenir la informació rellevant. Una tècnica que no s'ha tractat massa en la bibliografia precedent és l'ús del color com a eina per ajudar els usuaris a orientar-se en els espais d'informació en línia. Atès que el color ajuda a les persones a distingir i a categoritzar la informació, aquest estudi va investigar la relació del color i la navegació en línia. A partir de la bibliografia sobre la teoria del color, la psicologia cognitiva i la comunicació visual, que indiquen que el color té un efecte sobre com s'utilitza un lloc web, aquest estudi va plantejar la hipòtesi següent: els usuaris que visiten un lloc web que utilitza el color com un element del sistema de navegació aniran més ràpids en les seves tasques, recordaran més la informació visualitzada i consideraran, de forma subjectiva, que un lloc web que utilitza colors és millor i més agradable que un lloc web en blanc i negre, encara que presenti la mateixa estructura. Els resultats no van ser conclouents, però suggereixen que utilitzar el color com un element de la navegació d'un lloc web pot millorar el rendiment de l'usuari i la seva satisfacció subjectiva sobre un espai virtual. Els participants del lloc web construït de forma experimental que utilitzava el color van tenir un millor rendiment, de forma constant, que els participants que van utilitzar un lloc web experimental idèntic en blanc i negre. Segons aquestes dades preliminars, aquest estudi proporciona als dissenyadors de llocs web un cert suport empíric per utilitzar el color en un pla de navegació, ja que sembla que d'aquesta manera poden contribuir a un millor rendiment, a recordar més informació i a valorar subjectivament la qualitat del lloc web. Les conclusions no conclouents, encara que prometedores, també suggereixen que s'han de portar a terme més estudis d'aquest tipus per confirmar o refutar l'èxit provisional d'aquest estudi.

Paraules clau

color en les interfícies, comunicació visual, percepció visual, color en la recuperació de la informació, usabilitat, web

ZAZO RODRÍGUEZ, Ángel F.; ALONSO BERROCAL, José Luis;
FIGUEROLA, Carlos G.

ACTUACIÓ DE L'USUARI EN UN SISTEMA INTERACTIU MULTILINGÜE DE CERCA DE RESPOSTES

p. 662

Aquesta comunicació descriu una investigació experimental portada a terme per avaluar l'actuació de l'usuari en un sistema interactiu multilingüe de cerca de respostes. La cerca de respostes és una de les facetes més avançades en recuperació de la informació, que vol trobar solucions precises a necessitats d'informació concretes. Es persegueix trobar un fragment de text mínim que respongui a la pregunta, emprant per a això una extensa col·lecció de documents. La tasca es complica si s'utilitzen documents escrits en un idioma del qual l'usuari només té un coneixement passiu. En aquesta situació, la interacció amb aquest idioma pot millorar els resultats del sistema. L'objectiu final és desenvolupar uns sistemes millors per ajudar l'usuari a resoldre les seves necessitats informatives. S'han explorat dues formes d'interacció. D'una banda, que el sistema suggereixi termes relacionats amb la cerca, i que siguin incorporats a la pregunta en l'idioma dels documents. Per una altra, que l'usuari visualitzi no només passatges del text, sinó també, si ho desitja, els documents complets. Els resultats mostren que la pos-

sibilitat d'afegir termes relacionats va ser poc valorada pels usuaris, que la van considerar poc útil. No obstant això, la possibilitat d'obtenir i visualitzar els documents complets, partint dels passatges recuperats, va millorar el nombre d'encerts, com també el temps requerit per aconseguir una resposta correcta.

Paraules clau

cerca de respostes, traducció multilingüe de consultes, interactivitat en el web, multilingüisme en la informació, ús de la informació